

Mācībspēku atbalsta materiāls 4. nodaļai: SKOLAS KATASTROFU GATAVĪBA UN DROŠA MĀCĪBU VIDE

MĀCĪBU MODULIS 19: Drošības nodrošināšana izglītības iestādēs

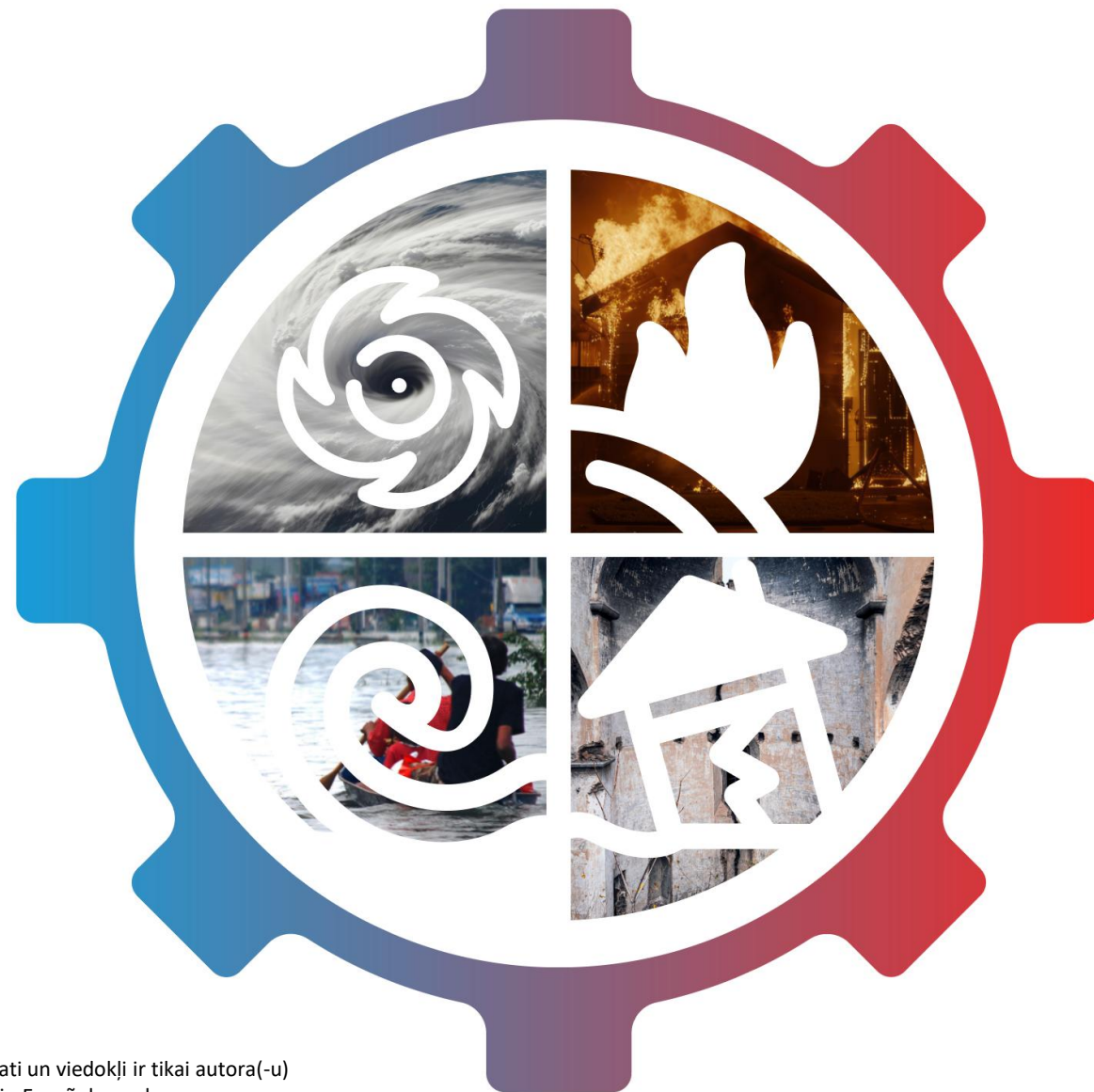
Autors: NGO NFE 4 Y/ VETREADY
projekta partnerība

Projekta numurs: 2024-1-ES01-KA220-VET-000257287

Co-funded by
the European Union

Finansēts ar Eiropas Savienības atbalstu. Izteiktie uzskati un viedokļi ir tikai autora(-u) atbildība un neatspoguļo Eiropas Savienības vai Servicio Español para la Internacionalización de la Educación (SEPIE) oficiālo nostāju. Ne Eiropas Savienība, ne finansējuma piešķirējinanse nav atbildīga par šeit sniegto informāciju.

Mācībspēku atbalsta materiāla pārskats

Šis izglītotāju atbalsta materiāls ir izstrādāts, lai papildinātu apmācību moduli „**Drošības nodrošināšana izglītības iestādēs**”, sniedzot pielāgotas metodiskas un didaktiskas vadlīnijas, lai uzlabotu tā efektīvu īstenošanu.

Tā mērķis ir palīdzēt izglītotājiem:

- izprast šī moduļa **konkrētos pedagoģiskos mērķus**
- piemērot **atbilstošas mācību stratēģijas un rīkus**, lai iesaistītu profesionālās izglītības un apmācības, profesionālās tālākizglītības un apmācības un diasporas izglītojamos
- **veicināt galvenās aktivitātes**, sekmēt pārdomas un atbalstīt zināšanu saglabāšanu
- pielāgot apmācību **dažādiem formātiem** (klātienēs, tiešsaistes, jauktas) un dažādām apmācāmo vajadzībām
- *Piezīme: Šī moduļa apguve un tam pievienotā testa izpilde dod tiesības saņemt profesionālās kompetences pilnveides apliecinājumu.*

Šī mācību moduļa saturs

Mācību moduļa mērķis

Mācību moduļa sagaidāmie mācību rezultāti

Ievads: Kas ir drošības nodrošināšana izglītības iestādēs?

Galvenie jēdzieni un terminoloģija

Tēmas nozīmes izpratne

Kāpēc šis mācību modulis ir svarīgs?

Dabas katastrofas drošības nodrošināšanas izglītības iestādēs kontekstā

- Sniega vētras un ekstremāls aukstums
- Ugunsgrēki
- Plūdi

Tehnoloģiskās / rūpnieciskās katastrofas drošības nodrošināšanas izglītības iestādēs kontekstā

- Laboratoriju vai mācību darbnīcu sprādzieni
- Elektroapgādes traucējumi un sprieguma pārspriegumi
- Ķīmisko vielu noplūdes un toksiskas emisijas

Bioloģiskas / ar veselību saistītas katastrofas drošības nodrošināšanas izglītības iestādēs kontekstā

- Infekcijas slimību uzliesmojumi
- Ar pārtiku saistītu saslimšanu uzliesmojumi
- Iekšējais gaisa piesārņojums

Iedvesmojoša rīcība un labās prakses piemēri

Padziļinātai izpētei

Co-funded by
the European Union

Ieteicamās mācību metodes un rīki

Mācību metode 1: Scenārijos balstīta mācīšanās

- **Kāpēc tā ir piemērota:**
Šī metode ataino reālas katastrofu situācijas un palīdz izglītojamajiem pielietot teorētiskās zināšanas praksē, attīstot lēmumu pieņemšanu, komandas darbu un efektīvu rīcību stresa situācijās (atbilstoši ESCO T3.1 – Efektīva darba organizēšana).
- **Piemērs pielietojumam:**
Pēc slaida “Reflektīvais scenārijs: Kad katastrofa notiek pēkšņi”, izglītojamie analizē, kā reaģēt uz pēkšņiem plūdiem profesionālās izglītības centrā, identificējot drošākās rīcības un komunikācijas prioritātes.

Ieteicamās mācību metodes un rīki

Mācību metode 2: Simulācijas / praktiskās mācības

- **Kāpēc tā ir piemērota:**
Simulācijas nodrošina praktisku mācīšanās pieredzi un ļauj izglītojamajiem kontrolētos, reālistiskos apstākļos trenēt rīcību ārkārtas situācijās. Šī metode veicina gatavību un stiprina pārliecību par savām spējām.
- **Piemērs pielietojumam:**
Pedagogi īsteno īsu evakuācijas simulāciju, vadot izglītojamos soli pa solim: trauksmes signāla aktivizēšana, personu skaita pārbaude un droša pulcēšanās norādītajā vietā.

Ieteicamās mācību metodes un rīki

Mācību metode 3: Strukturētā grupu diskusija

- **Kāpēc tā ir piemērota:**
Šī metode veicina kopīgu refleksiju un problēmu risināšanu, ļaujot izglītojamajiem apmainīties pieredzē un veidot vienotu izpratni par drošības procedūrām un komandas darbu.
- **Piemērs pielietojumam:**
Pēc slaidu “Tehnoloģiskās un rūpnieciskās katastrofas” apspriešanas izglītojamo grupas diskutē par to, kā viņu izglītības iestādēs varētu uzlabot ķīmisko vielu vai elektroapgādes drošības pasākumus.

Iesaistes veicināšanas padomi

- **Sāciet ar sasaisti:** Nodarbības ievadā uzdodiet izglītojamajiem jautājumus par viņu personīgo pieredzi drošības, ārkārtas situāciju vai risku apzināšanās jomā. Tas veicina uzticēšanos un aktivizē iepriekšējās zināšanas.
- **Izmantojiet reālistiskus un viegli izprotamus piemērus:** Izvēlieties scenārijus un gadījumus (piemēram, tirdzniecības centri, stadioni, lidostas), kas atspoguļo ikdienas vidi un paaugstina mācību satura nozīmīgumu un motivējošo vērtību.
- **Veiciniet iesaisti, nevis perfekciju:** Uzsveriet, ka katrs ieguldījums — analītisks, praktisks vai emocionāls — ir nozīmīgs. Izglītojamajiem jāspēj justies droši, daloties savās domās un kļūdās, mācoties kopā ar grupu.
- **Līdzsvarojiet emocionālo slodzi un iedrošināšanu:** Sarežģītas katastrofu un ārkārtas situāciju tēmas pasniedziet ar empātiju un taktisku pieeju. Izvairieties no baiļu radīšanas vai šokējošiem vēstījumiem; koncentrējieties uz praktiskiem “ko darīt” risinājumiem, kas veicina izglītojamo pārliecību un spēju rīkoties.
- **Pielietojiet interaktīvas metodes:** Izmantojiet simulācijas, grupu diskusijas un ātrās lēmumu pieņemšanas uzdevumus, lai mācīšanās process būtu dinamiskāks un vieglāk iegaumējams. Vizualizācijas, īsi video materiāli un refleksijas jautājumi palīdz uzturēt uzmanību un izpratni.
- **Veidojiet psiholoģiski drošu mācību vidi:** Vienojieties par skaidriem savstarpējās cieņas un atbalsta noteikumiem. Ja kādam dalībniekam izraisās emocionāls diskomforts, ļaujiet paņemt īsu pauzi.
- **Uzsveriet kopienas un sadarbības nozīmi:** Atgādiniet, ka katastrofu gatavība un drošība ir kopīga atbildība. Veiciniet komandas darbu, savstarpēju atbalstu, empātiju un kultūrvērtību.

Pielāgošanās stratēģijas

Klātienes nodarbība: Izmantojiet drukātas scenāriju kartītes, lapas blokus un vizuālos stimulus (arī ar mākslīgā intelekta palīdzību veidotus attēlus vai slaidus). Organizējiet mazo grupu darba stacijas — katrai ar atšķirīgu katastrofas kontekstu (plūdi, ugunsgrēks, veselības apdraudējums). Pēc katras aktivitātes veiciet kopīgu apspriedi, lai veicinātu emocionālu izvērtējumu un zināšanu nostiprināšanu. Materiāli: izdrukāti slaidi, marķieri, lomu kartītes, projektors, pirmās palīdzības simboli un pašlīmējošās piezīmju lapiņas refleksijai.

Tiešsaistes nodarbība: Izmantojiet Zoom, Teams vai Google Meet grupu mijiedarbībai. Scenāriju analīzei un lomu spēlēm izmantojiet sadalītās telpas (breakout rooms). Kopīgojiet ekrānu ar ar mākslīgā intelekta palīdzību veidotiem vizuālajiem materiāliem un izmantojiet Mentimeter vai Kahoot atgriezeniskajai saitei. Rīki: Zoom vai MS Teams, Google Slides, Mentimeter, Padlet, Kahoot, tiešsaistes testu veidlapas.

Hibrīdforma: Apvienojiet asinhrono mācīšanos (video materiāli, lasāmvielas, pašnovērtējuma uzdevumi) ar tiešsaistes grupu aktivitātēm. Scenāriju attēlus un gadījumu analīzes kopīgojiet, izmantojot LMS vai Google Classroom. Izmantojiet hibrīda diskusiju dēļus, kuros dalībnieki var dalīties ar vietējiem katastrofu piemēriem vai gūtajām atziņām. Rīki: mācību pārvaldības sistēma (Moodle, Google Classroom), Google Docs grupu uzdevumiem, īsi video materiāli un refleksijas žurnāli.

Šajā modulī apgūstamās galvenās ESCO prasmes

T3.1 – Efektīva darba organizēšana

Attīstāmās pamatprasmes: spēja efektīvi plānot un organizēt laiku, resursus un uzdevumus; noteikt prioritātes un strukturēt darbu, lai operatīvi reaģētu uz izaicinājumiem; saglabāt koncentrēšanos un darba tempu paaugstināta stresa apstākļos.

- **Efektīva laika, resursu un uzdevumu pārvaldība**
Vērojiet, kā izglītojamie sadala lomas, uztur kārtību un pārvalda ierobežotu laiku vai pieejamos līdzekļus. Uzsveriet mierīgas koordinācijas un komandas darba nozīmi, lai uzdevumi tiktu paveikti efektīvi.
Jautājiet: “Kas palīdzēja jūsu grupai saglabāt organizētību aktivitātes laikā?”, “Kā uzdevumu sadalīšana uzlaboja jūsu reakcijas laiku?”
- **Prioritāšu noteikšana un darba organizēšana, lai savlaicīgi reaģētu uz izaicinājumiem**
Palīdziet izglītojamajiem noteikt kritiski svarīgās drošības darbības (brīdināšana, evakuācija, atbalsts citiem) pirms sekundārajiem soļiem. Uzsvērt loģisku secību un skaidru komunikāciju.
Jautājiet: “Kurš no soļiem bija vissteidzamākais un kāpēc?”, “Ko varēja atlikt, nepalielinot risku?”
- **Koncentrēšanās un produktivitātes saglabāšana stresa apstākļos**
Iedrošiniet izglītojamos līdzsvarot emocijas ar racionālu domāšanu, saglabāt mieru nenoteiktības situācijās un fokusēties uz uzdevuma pabeigšanu.
Jautājiet: “Kas palīdzēja jums saglabāt skaidru domāšanu stresa brīdī?”, “Kā varat atbalstīt citus, lai viņi saglabātu mieru reālās ārkārtas situācijās?”

Mācību sasniegumu vērtēšanas atbalsts – kā pārbaudīt mācību sasniegumus

Šī mācību moduļa beigās mācību dalībnieki aizpilda 10 jautājumu testu ar atbilžu variantiem, kas izstrādāts, lai novērtētu viņu izpratni par sesijā apgūtajiem galvenajiem jēdzieniem.

Papildu vērtēšanas stratēģijas:

- **Grupas rīcības plāna prezentācija**
Darbības apraksts: Mazās grupās izglītojamie izstrādā un prezentē rīcības plānu simulētai katastrofu situācijai (piemēram, ķīmiskas vielas noplūde, plūdi vai ugunsgrēks). Prezentācijā iekļauj komunikācijas soļus, resursu izmantošanu un komandas lomu sadalījumu.
Ko tas parāda: Atklāj izglītojamo spēju sadarboties, organizēt darbu un pielietot apgūtās stratēģijas strukturētā, laika ierobežotā uzdevumā — vērtējot gan plānošanu, gan praktisko domāšanu.
- **Scenārija analīzes žurnāls**
Darbības apraksts: Pēc scenārija aktivitātes (piemēram, “Dūmi gaitenī” vai “Elektrības padeves traucējumi mācību laikā”) katrs izglītojamais uzraksta īsu ierakstu, kurā apraksta:
 - ko viņš novēroja;
 - kādus lēmumus pieņēma;
 - cik efektīvi tika izmantots laiks un resursi.*Ko tas parāda:* Parāda, cik labi izglītojamie prot analizēt situāciju, noteikt prioritātes un pašnovērtēt savu sniegumu — būtiski rādītāji efektīvai rīcībai stresa apstākļos.

Papildus resursi

- **1. UNDRR – Kā padarīt pilsētas noturīgākas: Rokasgrāmata pašvaldību vadītājiem**
<https://www.undrr.org/publication/how-make-cities-more-resilient-handbook-local-government-leaders-2017>
Šī rokasgrāmata sniedz skaidru, vizuāli pārskatāmu informāciju par pilsētvides katastrofu riskiem, evakuācijas plānošanu un sabiedrības informēšanu. Īpaši noderīga pedagogiem, kas drošības tematiku sasaista ar plašāku kopienas noturības kontekstu.
- **2. Eiropas Komisijas DG ECHO – Disaster Risk Management Knowledge Centre (DRMKC) “Explainers”**
<https://drmkc.jrc.ec.europa.eu/>
Piedāvā īsus, pierādījumos balstītus kopsavilkumus un infografikas par ES katastrofu riskiem, civilās aizsardzības mehānismiem un krīžu komunikāciju. Lielisks atsauces materiāls pasniedzējiem, kas veido scenārijos balstītas mācības.
- **3. IFRC – Sabiedrības informēšana un izglītošana par katastrofu riska mazināšanu (PAPE) – galvenie vēstījumi**
<https://www.ifrc.org/public-awareness-and-public-education-drr>
Starptautiski atzīta rokasgrāmata ar gataviem izglītojošiem vēstījumiem un vizuāliem materiāliem katastrofu gatavībai. Viegla valodā izstrādāta, piemērota gan jauniešiem, gan pieaugušajiem, un ērti pielāgojama dažādām auditorijām.

Avoti

- European Centre for the Development of Vocational Training (Cedefop). (2023). *Adult learning and continuing vocational education in Europe: Building inclusive learning cultures*. <https://www.cedefop.europa.eu/en/publications>
- European Commission. (2021). *European skills agenda for sustainable competitiveness, social fairness and resilience*. <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1223>
- European Training Foundation (ETF). (2022). *Innovating teaching and learning in vocational education and training: Practical approaches for inclusive pedagogy*. <https://www.etf.europa.eu/en/publications>
- Kolb, D. A. (2015). *Experiential learning: Experience as the source of learning and development* (2nd ed.). Pearson Education.
- Knowles, M. S., Holton, E. F., III, & Swanson, R. A. (2015). *The adult learner: The definitive classic in adult education and human resource development* (8th ed.). Routledge.
- Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). (2021). *Teaching for the future: Effective learning environments in vocational education and training*. <https://www.oecd.org/education>
- United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO). (2020). *Education for sustainable development: A roadmap*. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000374802>

PARTNERİBA

<https://ied.eu/>

<https://denizli.afad.gov.tr/>

<https://neotalentway.com/>

<https://www.eva93.lv/>

<https://ngo-nfe4y.com.ua/en>

<https://vonhope.is/>

**Lai vērtīga un iedvesmojoša mācīšanās ar VET-READY
4. nodaļu «SKOLAS KATASTROFU GATAVĪBA UN DROŠA
MĀCĪBU VIDE»
un 19. mācību moduli «Drošības nodrošināšana izglītības
iestādēs»!**

SEKO MUMS

<https://vetready.eu/>